

**Аналіз пропуску весняного водопілля у весняний період
(березень-травень) 2019 року
в басейнах р. Сіверський Донець та річок Приазов'я**

Весняний період (березень - травень)

Весна у регіоні розпочалась майже одночасно 4-5 березня, у строки близькі до багаторічних, за винятком центральної частини басейну Сіверського Дінця, де стійкий перехід середньої добової температури через 0 у бік підвищення відбувся ще 26 лютого.

Але погода у весняний період була нестійкою з коливанням нічних та денних температур повітря. Відсутність рідких опадів і невисокі денні температури повітря не посприяли інтенсивному сніготаненню. Враховуючи незначну глибину промерзання ґрунту, сніг поступово зійшов, не утворюючи поверхневого стоку.

Таким чином, незважаючи на наявність значних снігозапасів у зимовий період, формування вираженого весняного водопілля у 2019 році в басейні Сіверського Дінця не спостерігалось. На річках відмічалось лише незначне та короткочасне підвищення рівнів води.

Достатня кількість опадів протягом травня, яка нерівномірно розподілялась по території регіону, обумовила короткочасні підйоми рівнів води на притоках Сіверського Дінця. Але на кінець місяця на малих річках Харківської області відмічався переважно загальний спад рівнів води, який становив 1-35 см. На річках Донецької та Луганської областей спостерігалась загальна тенденція повільного підйому рівнів води на 4-41 см.

12-16 травня та 26-31 травня на р. Деркул біля м. Біловодськ відмічався вихід води на заплаву.

Майже на всіх річках регіону продовжувалось поступове заростання русел, яке на кінець місяця становило 10-60% їх ширини.

Середня місячна водність річок регіону у травні розподілилась наступним чином: р. Сіверський Донець та його приток, р. Оскіл (60-100% норми), за винятком р. Жеребець (143% норми) та р. Деркул (174% норми).

**Об'єми стоку та витрат по основних водпостах
по басейнах в Харківській, Донецькій та Луганській областях**

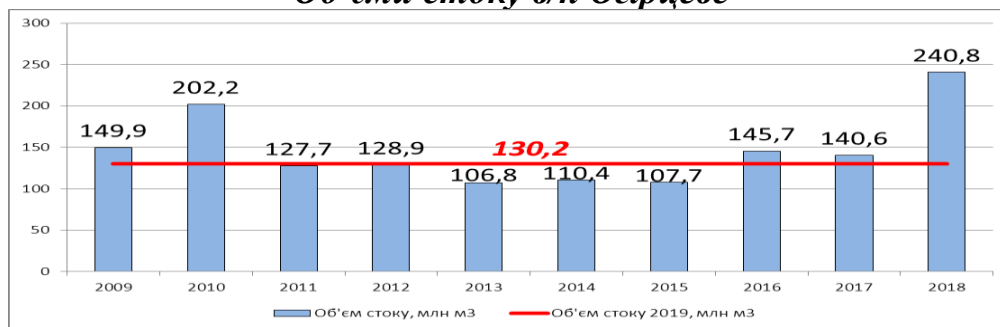
р. Сіверський Донець

Харківська область:

- в/п Огірцеве (кордон РФ та Харківської області, 944 км) об'єм стоку склав 130,2 млн.м³, середні витрати склали 16,4м³/с, ***роком аналогом по водності за останні 10 років є 2012 рік*** з об'ємом стоку 128,9 млн. м³ та середніми витратами 16,2 м³/с.

Об'єм незначного весняного водопілля склав 17,1 млн. м³ (період проходження з 4 по 15 квітня), максимальні витрати склали 27 м³/с.

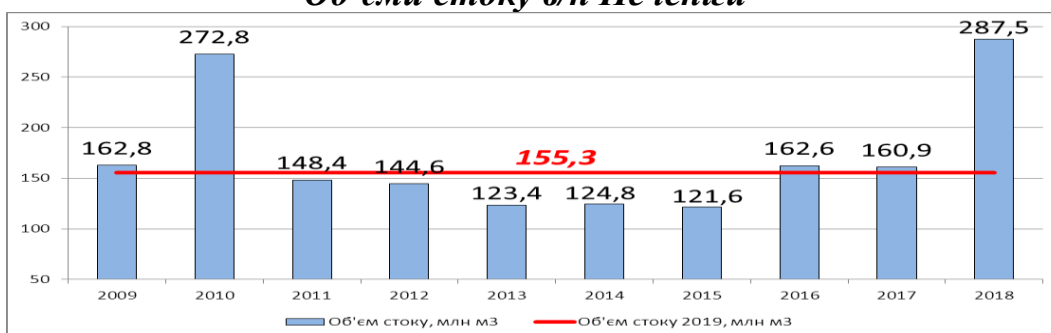
Об'єми стоку в/п Огірцеве

- в/п Печеніги об'єм стоку склав 155,3 млн.м³, середні витрати склали 19,5 м³/с. **Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2017 рік з об'ємом стоку 160,9 млн.м³ та середніми витратами 20,2 м³/с.**

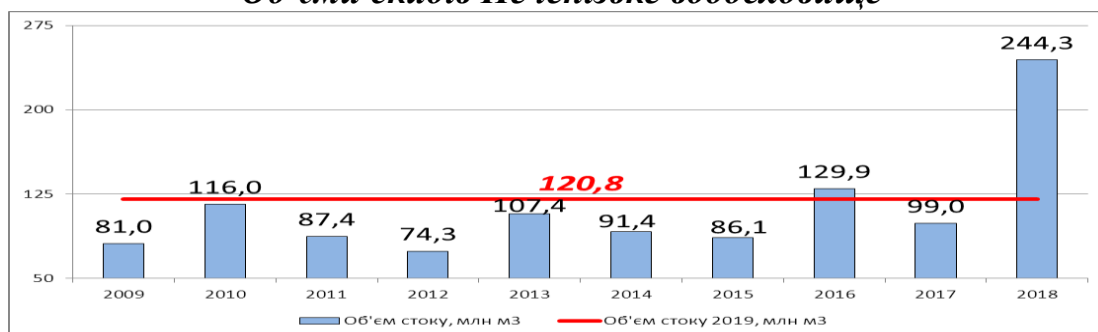
Об'єм весняного водопілля – 88,9 млн.м³, що склало 37% від норми (період проходження з 04 по 15 квітня), максимальні витрати – 33 м³/с.

Об'єми стоку в/п Печеніги

- гребля Печенізького водосховища (874 км) об'єм скиду склав 120,8 млн.м³, середніми витратами 15,2 м³/с. Коригування скидів від 12 до 22 м³/с дозволило забезпечити безаварійний пропуск весняної повені та наповнити водосховище до відміток НІР для більш тривалого підтримання нормального підпірного рівня водосховища з метою забезпечення безперебійної подачі води на м. Харків і водності р. Сіверський Донець у межах Харківської області в межений період.

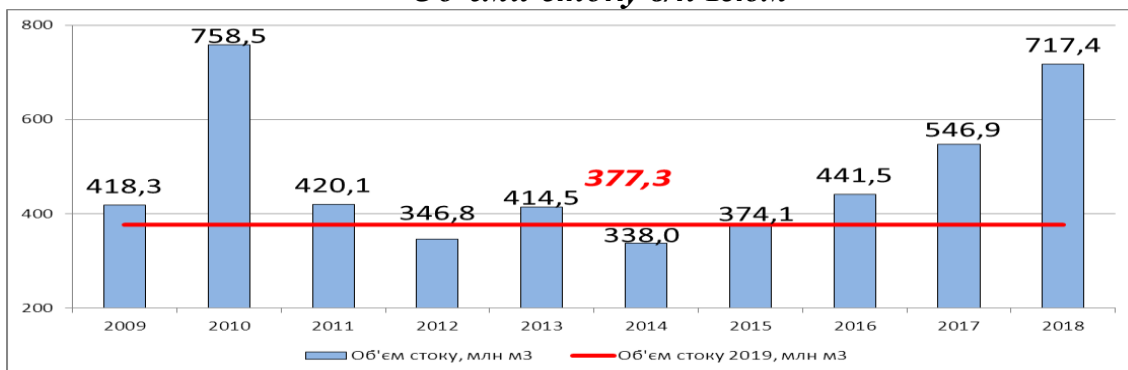
Об'єми скидів Печенізьке водосховище

- в/п Ізюм (602 км) об'єм стоку склав 377,3 млн.м³, середніми витратами 47,5 м³/с. **Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2015 рік з об'ємом стоку 374,1 млн. м³ та середніми витратами 47,1 м³/с.**

Максимальні витрати склали 63,5 м³/с.

Об'єми стоку в/п Ізюм

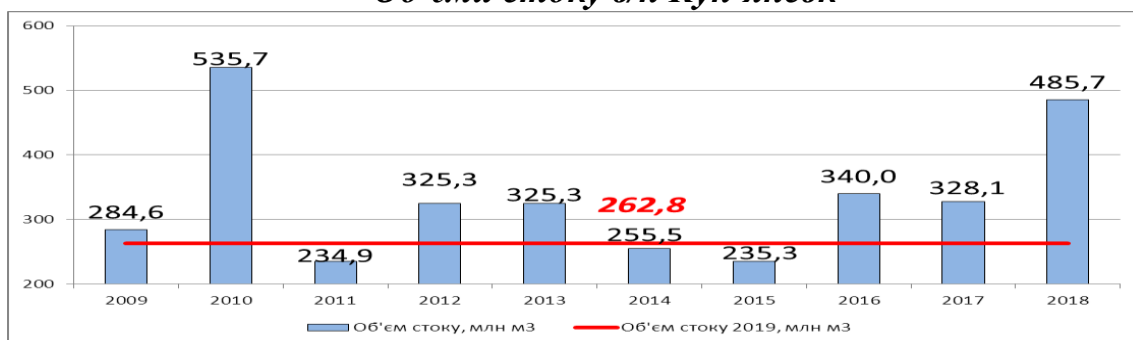

р. Оскіл (580 км)

- в/п Куп'янськ (121 км) об'єм стоку склав 262,8 млн.м³, середні витрати склали 33,1 м³/с. **Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2014 рік** з об'ємом стоку 255,5 млн. м³ та середніми витратами 32,1 м³/с

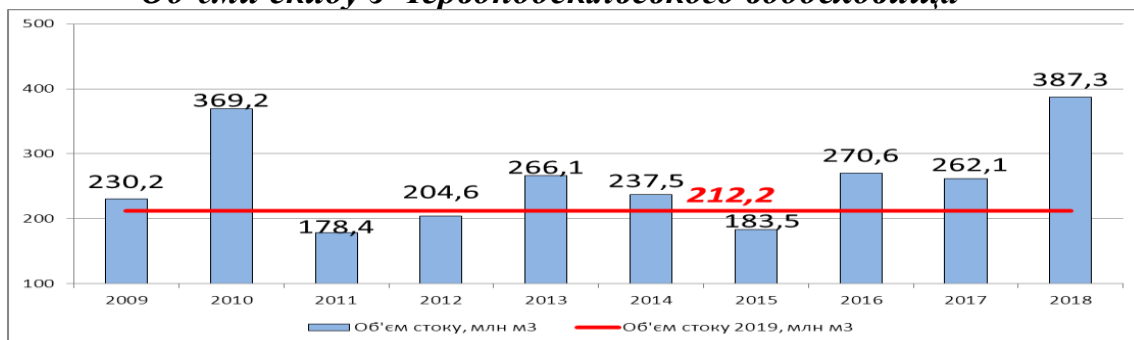
Об'єм весняного водопілля склав 127млн.м³ 23% від норми (період проходження з 04 по 15 квітня), максимальні витрати – 42 м³/с.

Об'єми стоку в/п Куп'янськ

- гребля Червонооскільського водосховища (12 км) об'єм скиду 212,2 млн.м³, середніми витратами 26,7 м³/с. Скиди коригувались з метою безаварійного пропуску весняної повені та наповнення водосховища до відміток НІР в межах 18-42 м³/с, з метою створення резервного об'єму води для компенсації забору води каналом Сіверський Донець-Донбас і підтримання водності р. Сіверський Донець у межах Донецької області у меженний період.

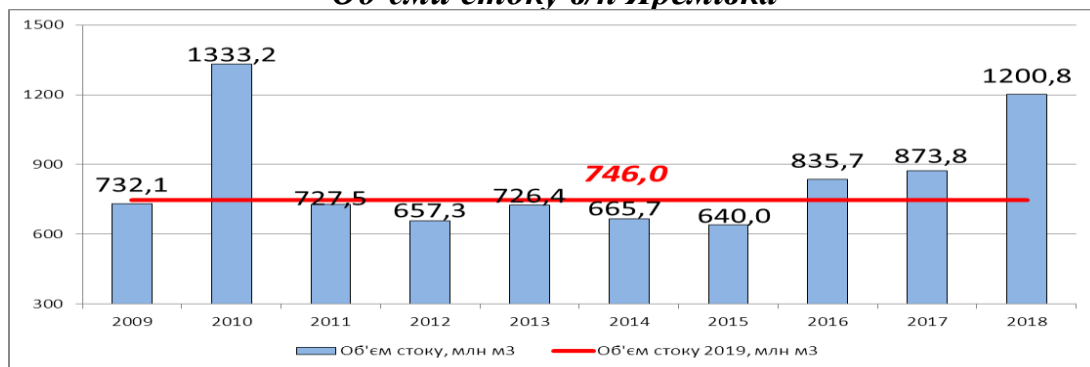
Об'єми скиду з Червонооскільського водосховища

- в/п Яремівка (кордон Харківської та Донецької областей, 573 км) за рахунок водогосподарської діяльності об'єм стоку склав 746,0 млн.м³, середні витрати склали 93,9 м³/с. **Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2009 рік** з об'ємом стоку 732,1 млн.м³ та середніми витратами 92,1 м³/с.

Максимальні витрати склали 140,0 м³/с.

Об'єми стоку в/п Яремівка

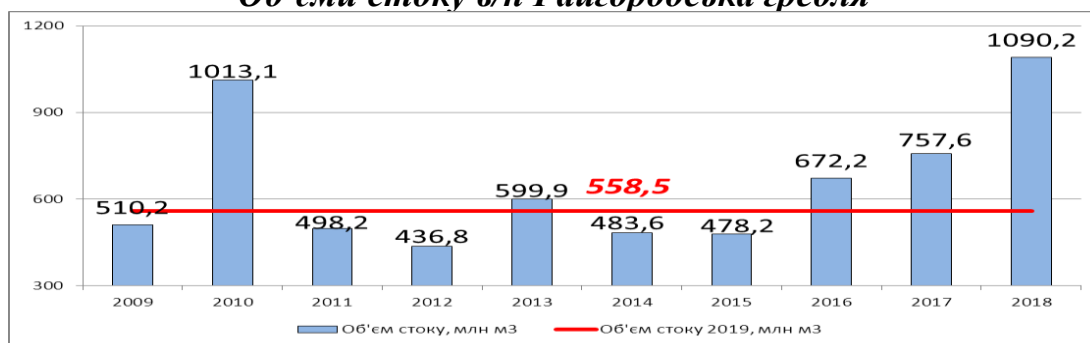
Донецька область:

– в/п Райгородська гребля (522 км) об'єм стоку склав 558,5 млн.м³, середні витрати склали 70,3 м³/с.

Максимальні витрати склали 103,2 м³/с.

Скиди протягом весняного періоду коливались в залежності від роботи каналу Сіверський Донець – Донбас.

Об'єми стоку в/п Райгородська гребля

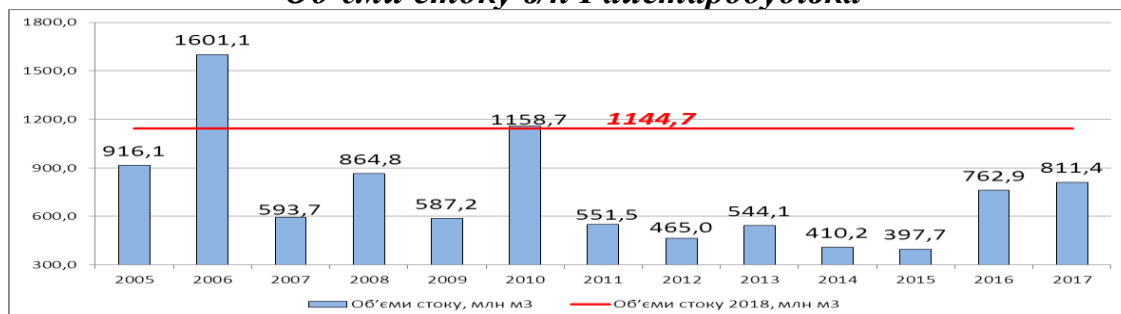

- в/п Райстародубівка (кордон Донецької і Луганської областей, 510 км) об'єм стоку склав 571,9 млн. м³ середні витрати склали 71,9 м³/с. **Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2009 рік з об'ємом стоку 587,2 млн. м³ та середніми витратами 73,9 м³/с.**

Максимальні витрати склали 111 м³/с.

Витрати протягом весняного періоду коливались в залежності від роботи каналу Сіверський Донець – Донбас та роботи Слов'янської ТЕС.

Об'єми стоку в/п Райстародубівка

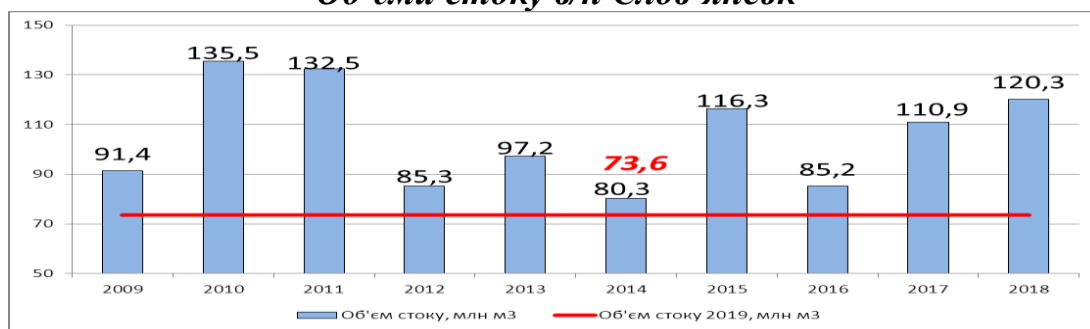

р. Казенний Торець (518 км)

- в/п Слов'янськ (21км) об'єм стоку склав 73,6 млн.м³, середні витрати склали 9,3 м³/с. **За останні 10 років спостережень водність по даному водпосту була мінімальною.**

Максимальні витрати склали 12,7 м³/с.

Об'єми стоку в/п Слов'янськ

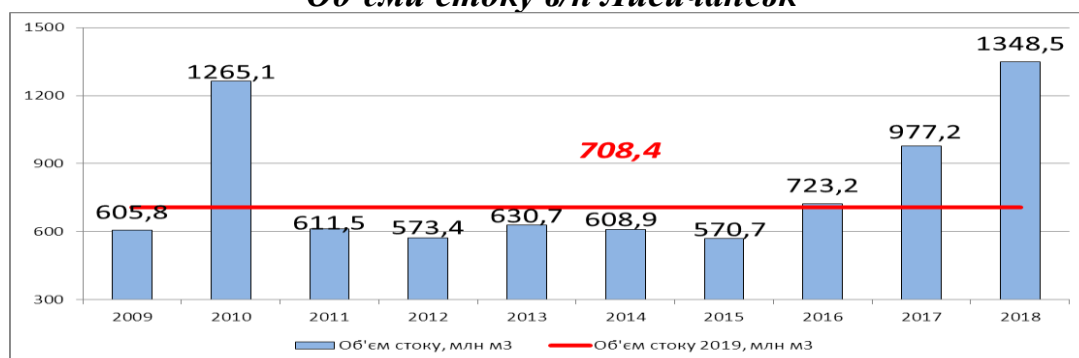

Луганська область:

- в/п Лисичанськ (430 км) об'єм стоку склав 708,4 млн.м³, середні витрати склали 89,1 м³/с. **Роком наближеним по водності за останні 11 років є 2010 рік** з об'ємом стоку 723,2 млн. м³ та середніми витратами 91,0 м³/с.

Об'єм весняного водопілля склав 429 млн.м³, що склало 24% норми (період проходження з 4 по 15 квітня), максимальні витрати склали 148 м³/с.

Об'єми стоку в/п Лисичанськ

Оцінка водозабезпеченості водних об'єктів в суббасейні Сіверського Дінця

Основним завданням весняного періоду є пропуск половоддя (якщо таке має місце) та наповнення водосховищ до НПР або максимально можливих відміток з метою накопичення запасів води, необхідних для задоволення потреб населення та галузей економіки протягом літньо-осінньої межени.

Протягом березня-травня водосховища працювали на наповнення або на підтримки об'єму на рівні НПР, що відповідає основному завданню весняного періоду.

Після наповнення водосховища працювали в режимі підтримки максимально можливого рівня за рахунок регулювання скидів в залежності від притоку, з метою накопичення запасів води, необхідних для задоволення потреб населення та галузей економіки протягом літньої межени.

Наповнення основних руслорегулюючих водосховищ до відміток НПР було досягнуто: Печенізького водосховища 27 квітня та Червонооскільського 28 травня.

По режимах роботи основних руслорегулюючих водосховищ:

- скиди з Печенізького водосховища КП «Харківводоканал» за погодженням з Сіверсько-Донецьким БУВР коригувались в межах 22-12 м³/с, що дозволило забезпечити безаварійний пропуск весняної повені та наповнити водосховище до відміток НПР;

- скиди з Червонооскільського водосховища КП «Компанія «Вода Донбасу» за погодженням з Сіверсько-Донецьким БУВР було скориговано від 42 до 22 м³/с з метою безаварійного пропуску весняної повені та наповнення водосховища до відміток НПР.

Протягом весняного періоду водосховища суббасейну Сіверського Дінця в цілому поповнились на 137,3 млн. м³, наповнення водосховищ на початок літньої межні складає – 97%, проти 98 % минулого року, в тому числі по областях: Харківська – 98%, Донецька – 96%.

Краснопавлівське водосховище – 176,8 млн.м³ (38,6% від НПР) є наливним і збільшення об'єму води в ньому можливе лише шляхом подачі води з р. Дніпро по каналу Дніпро – Донбас, як іншого джерела водозабезпечення населення міста Харкова та багатьох інших населених пунктів Харківської області, спрацювання за весняний період склало 10,0 млн.м³ завдяки снігозапасам в регіоні, додатково було поповнено лише на 2,0 млн.м³, в той час як у минулому році було закумульовано 11 млн.м³.

Попуски для підтримання водності р. Сіверський Донець в межах Донецької і Луганської областей не здійснювалися.

Висновок:

Погодні умови зими 2018-2019 років і весняного періоду не сприяли формуванню вираженого весняного водопілля на річках суббасейну Сіверського Дінця, воно як таке не спостерігалось та було нижчим за норму.

В весняний період на річках відмічалось лише незначне та короткочасне підвищення рівнів води.

Весняний період в областях пройшов без аварійних ситуацій і пошкоджень від льодоходу та шкідливої дії вод.

Максимальні рівні води весняного періоду були нижчими за норму коливались в межах 40-80%. Максимальні витрати води річок суббасейну Сіверського Дінця становили 10-20% норми.

З 16 пунктів спостережень в басейні р. Сіверський Донець вихід на заплаву відмічався по 2 пунктах Куп'янськ (121 км) р. Оскіл (580 км) 21-23.03 та Біловодськ р. Деркул (273 км) 14-15.03.

В поточному році у суббасейні Сіверського Дінця максимальні притоківі витрати склали до Печенізького та Червонооскільського водосховищ 33 м³/с або 14% по відношенню до норми та 42 м³/с або 9% відповідно, при цьому максимальні скидні витрати склали 22 м³/с та 42 м³/с відповідно. При цьому об'єми повені становили по водпосту Печеніги (приток до Печенізького водосховища) 89 млн. м³ або 37 % по відношенню до норми, по водпосту Куп'янськ (притока до Червонооскільського водосховища) 127 млн. м³ або 23%.

Виконання заходів та досвід минулих років дозволив забезпечити безаварійний пропуск цьогорічної весняної повені в зоні діяльності басейнового управління та виконати рішення Міжвідомчої комісії щодо забезпечення наповнення водосховищ комплексного призначення та водосховищ-охолоджувачів до відміток НПР, або до максимально можливих рівнів у залежності від гідрологічних умов, що дозволить забезпечити сталу роботу водогосподарського комплексу в період літньо-осінньої межні 2019 року.